

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul V nr.50

Februarie 2002

Cuprins

<i>Tendențe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna februarie 2002	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend ascendent al producției industriale.....	3
<i>Stocuri</i>	- Evoluție descendentă a stocurilor	6
<i>Factori care limitează producția</i>	- Cererea insuficientă devansează ușor lipsa lichidităților	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Trendul descendent al forței de muncă angajate în industrie se accentuează	8
<i>Prețuri</i>	- Creștere ușoară a prețurilor de producție.....	9
<i>Investiții</i>	- Estimări pozitive privind activitatea de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Evoluții ascendente ale ratei profitabilității.....	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna februarie 2002

Opiniile exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură în legătură cu evoluția principalilor indicatori economici ai activității de producție în industrie și sectorul de construcții în luna februarie 2002 evidențiază o tendință mai optimistă comparativ cu debutul anului.

Dacă în anul precedent motorul creșterii economice l-a constituit consumul populației (satisfacerea cererii de consum acoperindu-se prin importuri), în anul 2002 climatul economic este diferit, continuarea reformei economice concomitent cu asigurarea unei creșteri de 5 la sută a PIB urmând a se baza pe majorarea volumului de investiții străine și a exportului.

Estimările privind evoluția producției indică, după două luni consecutive de declin, încadrarea acesteia pe un trend ascendent. Circa 36 la sută dintre agenții economici consideră că vor realiza o producție mai mare decât în prima lună a anului 2002, în timp ce un procentaj de aproape 10 la sută anticipează că aceasta se va încadra pe un trend descendent. În proporție de peste 54 la sută, participanții la sondaj apreciază că volumul producției se va menține la nivelul lunii anterioare. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție în luna februarie este estimat a se situa în jurul nivelului de 70 la sută.

Procentajul celor care apreciază că pe ansamblul sectorului de producție industrială vor crește stocurile de produse finite însumează circa 21 la sută, iar cel al respondenților care estimează că absorbția stocurilor de produse finite va continua se situează în jurul nivelului de 30 la sută. Stocurile de materii prime înregistrează în majoritatea ramurilor un nivel satisfăcător, conform opiniilor exprimate de 87 la sută dintre participanții la sondaj. Este în continuare semnalată existența unor sectoare unde problemele de aprovizionare afectează buna desfășurare a procesului de producție, dar procentajul acestora s-a redus considerabil comparativ cu ultimele luni.

În opinia managerilor întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură, în luna februarie principalele cauze ale limitării creșterii economice sunt cererea, considerată de către unii agenți economici insuficientă pentru produsele realizate, blocajul financiar, nivelul dobânzilor bancare, evoluția cursului monedei naționale și lipsa materiilor prime.

Tendința de relativă stabilitate în utilizarea forței de muncă (evidențiată de opiniile a circa 67 la sută dintre respondenți) este și în această lună preponderentă în estimările participanților la sondaj. Circa 3 la sută dintre respondenți estimează o posibilă evoluție ascendentă a forței de muncă angajate, în timp ce în opinia a aproape 30 la sută dintre participanții la sondaj numărul de salariați din industrie se va încadra pe un trend descendent.

Procentajul agenților economici care anticipează o evoluție stabilă a prețurilor însumează circa 44 la sută (față de 64 la sută în luna precedentă). Expectațiile inflaționiste sunt prezente în opiniile a circa 40 la sută dintre participanții la sondaj.

Mai mult de jumătate dintre cei chestionați preconizează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de investiții și a ratei profitabilității față de luna precedentă, în timp ce un procentaj de circa 26 și, respectiv, 31 la sută dintre participanți anticipează un trend ascendent al acestor indicatori.

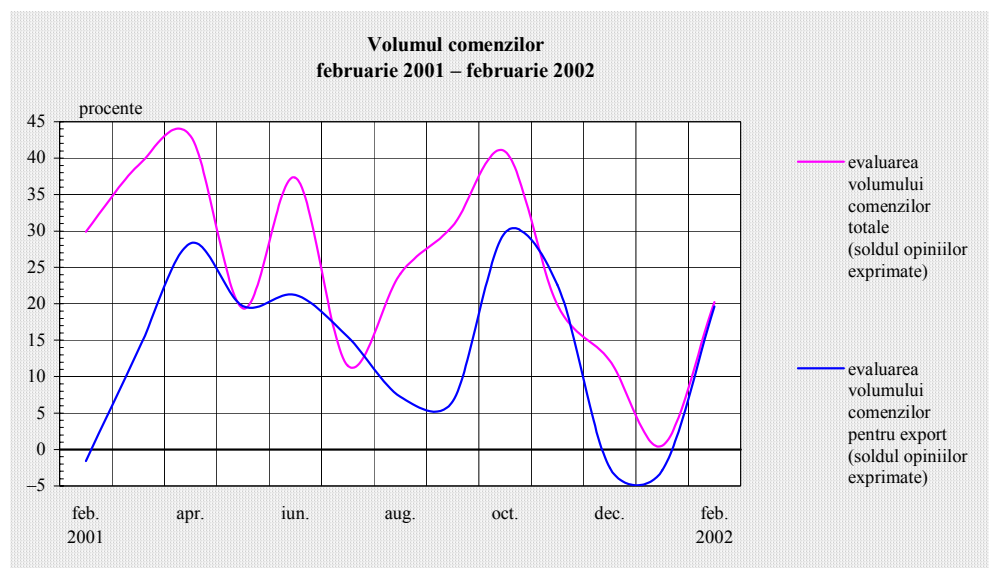
*Evoluția
producției*

Trend ascendent al producției industriale

În proporție de peste 36 la sută (față de 20 la sută în luna precedentă), agenții economici care își desfășoară activitatea în sectorul industrial și cel de construcții estimează creșterea portofoliului de comenzi, aproape 46 la sută anticipează menținerea acestuia în limite normale, iar opiniile nefavorabile reprezintă circa 16 la sută.

Evoluții	Ian. 2002	Feb. 2002
Producția	↘	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↘	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	70,3%	70,2%

Sectoarele în care majoritatea agenților economici anticipează o dinamică accentuată a volumului comenzilor sunt următoarele: metalurgia, industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria textilă, industria alimentară, industria de mașini și echipamente și industria mijloacelor de transport.

*Trend
ascendent în
evoluția
volumului de
comenzi*

O încetinire a ritmului activității economice și implicit reducerea portofoliului de comenzi sunt anticipate îndeosebi de către agenții economici din industria extractivă, industria de prelucrare a petrolului și industria materialelor de construcții, dar și de o parte a celor care activează în

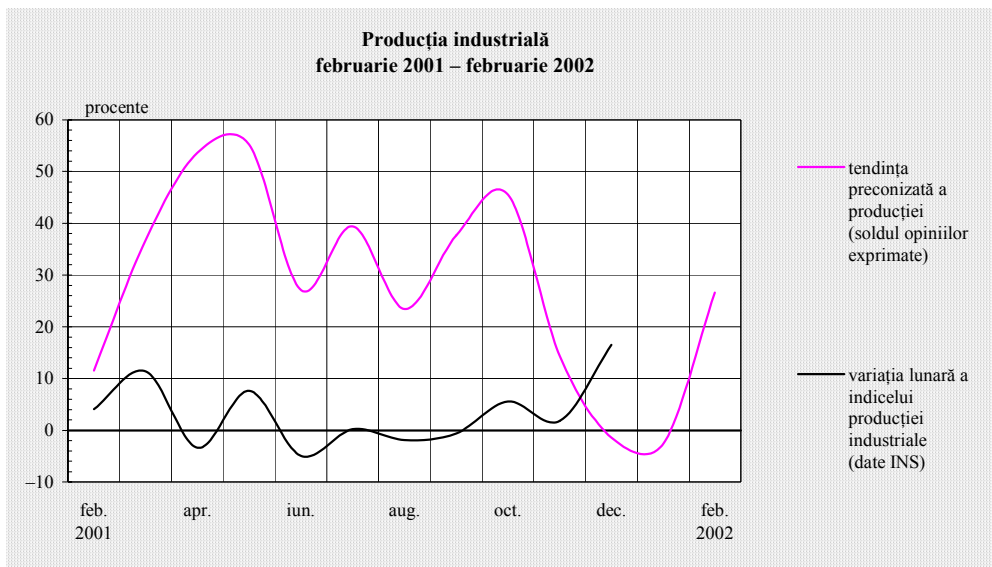
sectoare unde predomină estimările optimiste: industria chimică, activitatea de construcții, precum și industria de prelucrare a petrolului, industria de prelucrare a lemnului și industria mijloacelor de transport.

Pentru luna februarie, și în ceea ce privește evoluția comenzilor pentru export estimările indică un trend ascendent: circa 28 la sută dintre participanții la sondaj anticipează o creștere a exporturilor și circa 42 la sută dintre respondenți consideră că în sectoarele pe care le reprezintă evoluția portofoliului de comenzi destinate exportului va fi stabilă. Un procentaj însumând circa 8 la sută (cu 4 puncte procentuale mai puțin decât în luna ianuarie) dintre agenții economici care intră în componența eșantionului chestionat semnalează o conjunctură mai puțin favorabilă.

Majoritatea agenților economici localizați în industria metalurgică, industria chimică, industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului, industria mijloacelor de transport și o parte a celor din industria de mașini și echipamente și industria alimentară apreciază că vor avea de onorat o cerere externă majorată pentru produsele realizate.

Cea mai mare parte a agenților economici care își desfășoară activitatea în sectorul de prelucrare a petrolului (aproape 60 la sută) și într-o mai mică proporție (între 6 - 12 la sută) cei din industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, industria chimică și industria de mașini și echipamente preconizează o reducere a cererii externe.

*Evoluție
ascendentă a
producției
industriale*

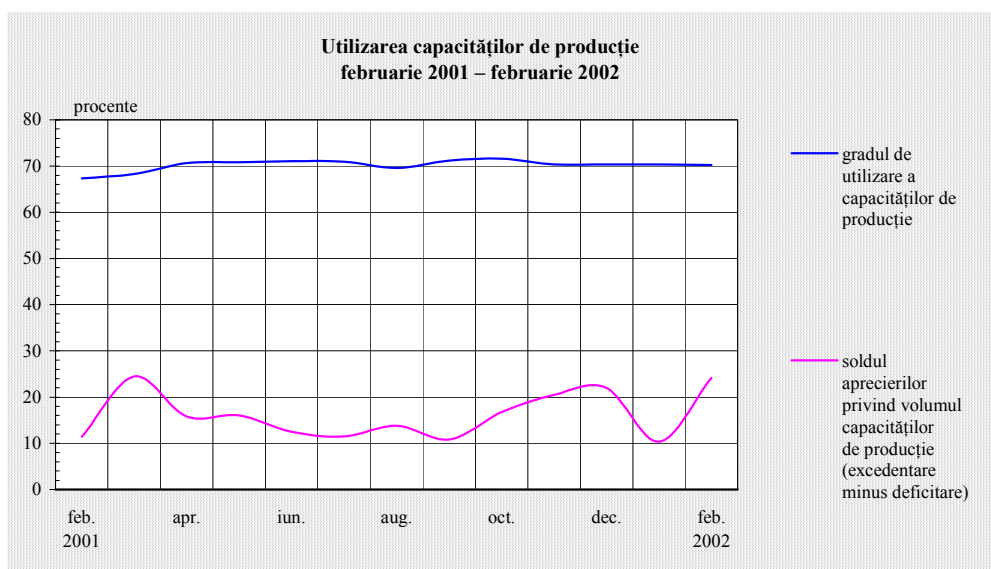

Bazându-și estimările pe anticipările optimiste privind evoluția cererii în sectoarele pe care le reprezintă, circa 36 la sută dintre cei chestionați consideră că vor obține o producție superioară comparativ cu luna ianuarie. Circa 10 la sută dintre participanții la sondaj (cu 16 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă) estimează o evoluție descendentă a producției, în timp ce mai mult de jumătate anticipează menținerea producției la nivelul lunii anterioare.

Evoluții peste media industriei sunt așteptate în următoarele sectoare de activitate: industria extractivă, industria de prelucrare a lemnului, industria ușoară, industria chimică, industria metalurgică, industria de mașini și echipamente, industria alimentară și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică, termică, gaze și apă caldă. O revigorare a activității se așteaptă și în industria mijloacelor de transport.

Tendențe contrare sunt anticipate de agenții economici din sectorul de prelucrare a petrolului, activitatea de construcții și industria materialelor de construcții, dar și de o parte a celor care activează în industria ușoară și industria de mașini și echipamente, unde predomină opiniile pozitive.

Similar ultimelor luni, și în luna februarie capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de circa 70 la sută, pentru majoritatea agenților economici gradul de utilizare a acestora situându-se în apropierea mediei pe industrie (cu excepția industriei mijloacelor de transport, industriei materialelor de construcții, industriei de mașini și echipamente și sectorului de construcții, unde gradul de utilizare a capacităților de producție se situează în jurul nivelului de 60 la sută).

Gradul de corelare a potențialului tehnologic cu programul de producție se îmbunătățește

În opinia a circa 69 la sută dintre participanții la sondaj potențialul tehnologic aflat în exploatare este bine corelat cu programul de producție. Existența unor capacități de producție excedentare este semnalată de agenții economici din metalurgie, industria materialelor de construcții, industria alimentară, industria chimică, industria mijloacelor de transport, industria de mașini și echipamente și activitatea de construcții (în general ramuri unde se apreciază că și volumul producției realizate se va diminua).

Stocuri

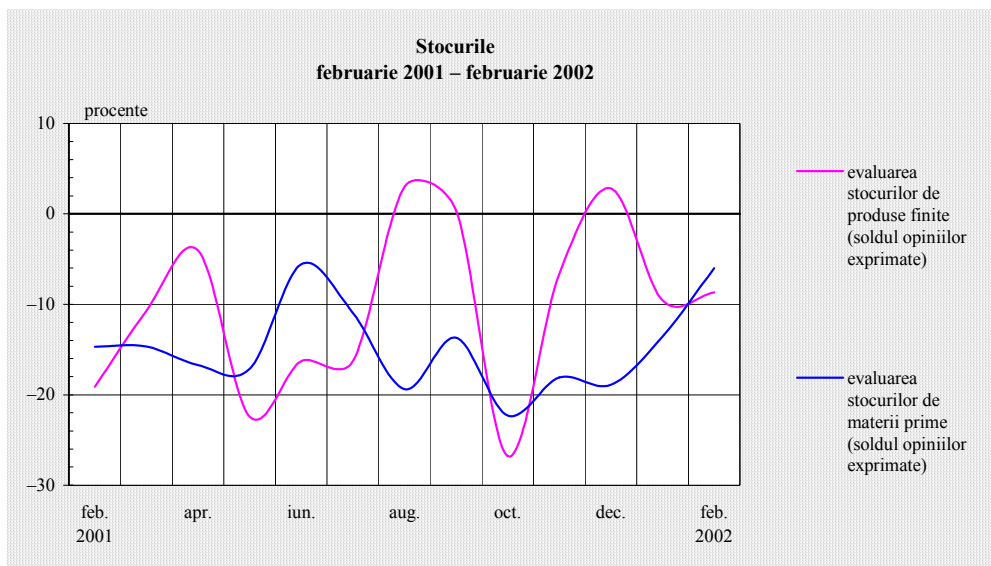
Evoluție descendentă a stocurilor

În luna februarie absorbția stocurilor de produse finite va continua și va fi mai pronunțată comparativ cu luna precedentă. Această tendință reiese din răspunsurile celor 29 la sută (cu 7 puncte procentuale mai mult decât în luna ianuarie) dintre participanții la sondaj care apreciază că fenomenul de reducere a stocurilor va persista. Absorbția stocurilor de producție va fi un fenomen prezent în industria chimică, metalurgie, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și industria mijloacelor de transport.

Evoluții	Ian. 2002	Feb. 2002
Stocurile de produse finite	↘	↘
Stocurile de materii prime	↘	↘

Nu toți agenții economici reușesc să identifice sau să se mențină pe piețele de desfacere accesibile produselor românești (care fac destul de greu față mediului competițional), având în vedere faptul că industria românească continuă să fie energofagă, iar tarifele energetice au atins în urma majorărilor un nivel apropiat celui practicat pe plan mondial. În acest context, pentru unii agenți economici și pentru unele categorii de produse creșterea preconizată a producției va conduce la majorarea stocurilor. Astfel de estimări decurg din opiniile exprimate de agenții economici din industria de prelucrare a petrolului, industria extractivă, industria materialelor de construcții, dar și din industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară și industria de mașini și echipamente (cu toate că majoritatea acestora din urmă nu reclamă lipsa comenzilor).

Evoluție favorabilă a stocurilor

Procentajul celor care apreciază că au suficiente materii prime se situează la un nivel de aproape 87 la sută, superior cu 14 puncte procentuale celui din luna precedentă.

Deși ca pondere s-au redus la mai puțin de jumătate comparativ cu prima lună a anului, există în continuare și ramuri unde lipsa materiilor prime este percepută ca fiind unul dintre factorii care afectează buna desfășurare a procesului de producție. Din această categorie fac parte industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, metalurgie și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (în total circa 9 la sută dintre participanții la sondaj).

*Factori care
limitează
producția*

Cererea insuficientă devansează ușor lipsa lichidităților

Climatul economic complet diferit de cel al anului precedent impune o politică salarială restrictivă, care va determina reducerea consumului intern și descurajarea importurilor, stimulând în schimb creșterea exporturilor. O creștere spectaculoasă a acestora va fi dificil de realizat în condițiile de recesiune cu care se confruntă însă multe dintre țările UE (care reprezintă 70 la sută dintre partenerii la export ai României). În acest context, lipsa cererii devine în opinia a aproape 48 la sută dintre agenții economici participanți la sondajul de conjunctură principalul factor care împiedică buna desfășurare a procesului de producție. Portofoliul de comenzi este considerat a se situa sub nivelul de la care nu ar mai constitui o preocupare îndeosebi de către agenții economici din industria alimentară, sectorul de prelucrare a petrolului, industria ușoară, metalurgie, industria mijloacelor de transport și activitatea de construcții.

Problemele generate de lipsa lichidităților sunt declarate ca principale surse ale limitării creșterii producției de către 47 la sută dintre cei chestionați. Dificultățile întâmpinate în asigurarea continuității fluxurilor financiare sunt reclamate în aproape toate ramurile industriale de către majoritatea operatorilor economici. Efectele negative ale blocajului financiar sunt nominalizate de către participanții la sondaj în proporții mult mai reduse (cuprinse între 4 și 16 la sută) în industria extractivă, sectorul de prelucrare a petrolului și industria mijloacelor de transport.

În opinia a circa 37 la sută dintre respondenți, procesul de producție este îngreunat de șansele reduse ale întreprinderilor de a accede la credite, ca urmare a nivelului ridicat al dobânzilor active practicate de bănci în relația cu clienții nebankari. În acest sens au fost făcute aprecieri îndeosebi de agenții economici din industria alimentară, industria chimică, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, metalurgie și din activitatea de construcții.

Deprecierea monedei naționale generează dificultăți în desfășurarea activității productive, conform opiniei exprimate de circa 29 la sută dintre participanții la sondaj. Cu excepția industriei extractive, industriei de prelucrare a petrolului, industriei materialelor de construcții, industriei mijloacelor de transport și sectorului de producție, transport și distribuție a energiei electrice și termice, gaze și apă caldă unde influența nefavorabilă a creșterii cursului de schimb leu/dolar pare a fi mai puțin resimțită, deprecierea leului este nominalizată pentru influențele

negative asupra procesului de producție în toate sectoarele de activitate, în proporții cuprinse între 30 și 90 la sută, în funcție de dependența acestora de importurile pentru producție.

Un procentaj de circa 19 la sută dintre respondenți nominalizează lipsa materiilor prime ca factor cu influență negativă asupra activității de producție industrială. Acest fenomen afectează mai ales sectorul de prelucrare a petrolului, industria textilă, industria de prelucrare a lemnului și activitatea de construcții.

Utilizarea forței
de muncă

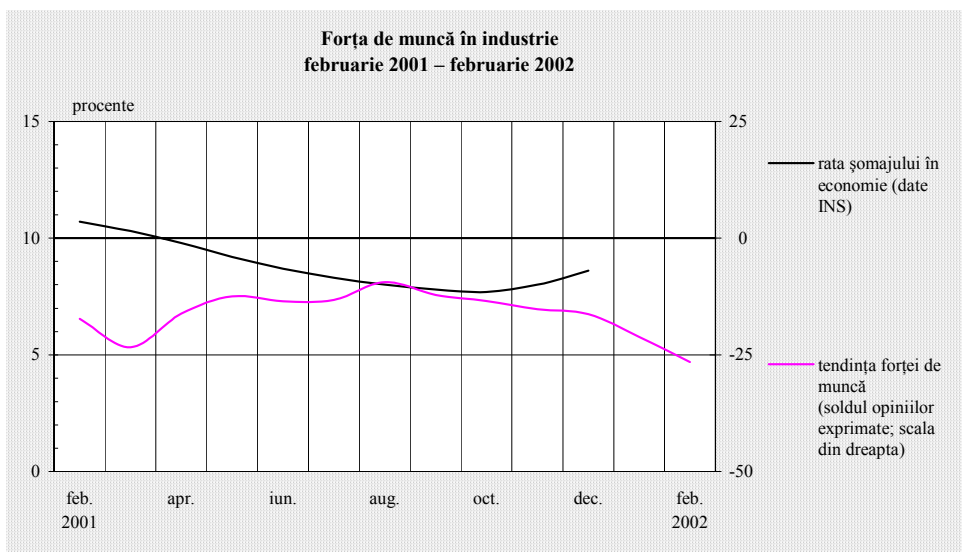
Trendul descendent al forței de muncă angajate în industrie se accentuează

Pe ansamblul sectorului industrial, opiniile exprimate privind tendința numărului de personal angajat indică menținerea acestuia pe un trend descendent. Pentru luna februarie, estimările agenților economici participanți la sondaj prefigurează o ușoară accentuare a decalajului dintre cererea și oferta de forță de muncă.

Aproape 30 la sută dintre respondenți (cu 6 puncte procentuale mai mult decât în ianuarie) au apreciat că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal. Cele mai afectate de reducerile de personal sunt industria extractivă, industria de mașini și echipamente, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, metalurgia, prelucrarea petrolului și activitatea de construcții, ramuri care se regăsesc și printre cele unde se anticipează diminuarea portofoliului de comenzi sau utilizarea sub potențial a capacităților de producție din dotare.

În mare parte din sectoarele industriale continuă însă să se mențină echilibrul în ceea ce privește forța de muncă utilizată, 67 la sută dintre participanții la sondaj exprimându-se în sensul unei relative stabilități a nivelului de utilizare a forței de muncă.

*Accentuare a
trendului
descendent al
forței de
muncă
angajate în
industrie*

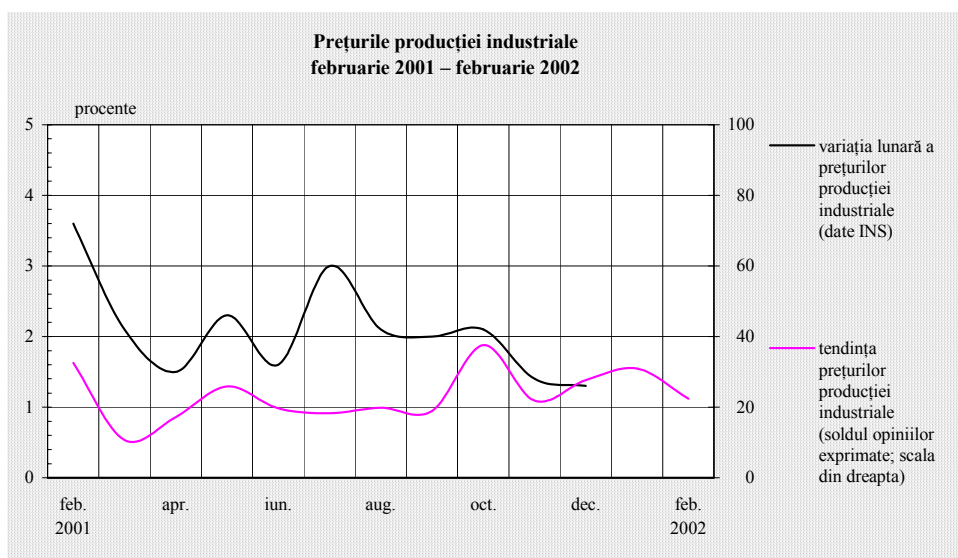
Creștere ușoară a prețurilor de producție

Prețuri

Deși mai redusă decât în prima lună a anului, presiunea expectațiilor inflaționiste continuă să fie prezentă în aprecierile agenților economici. Evoluția prețurilor producătorilor industriali se va menține pe același trend ușor ascendent, dar se poate aprecia că ritmul de creștere va fi redus. Pentru luna februarie se anticipează o evoluție destul de lentă. Circa 44 la sută dintre participanți apreciază că nu vor avea loc modificări esențiale ale prețurilor practicate, în timp ce un procentaj record de circa 17 la sută (pentru prima dată în ultimele 12 luni) estimează o evoluție descendentă a acestora.

Majorarea prețurilor energiei electrice (în funcție de inflație) și propagarea efectelor creșterilor de prețuri ale gazelor și energiei termice (operate în luna ianuarie) vor determina o evoluție ascendentă a prețurilor producției industriale în opinia a 39 la sută dintre agenții economici incluși în eșantionul chestionat.

Ramuri cum sunt industria extractivă, industria mijloacelor de transport, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, precum și activitatea de construcții constituie sectoarele unde aprecierile privind viitoarele scumpiri depășesc media.

Prețurile de producție vor crește ușor

Reduceri ale prețurilor practicate sunt anticipate cu precădere de către agenții economici din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (68 la sută), industria de prelucrare a petrolului (60 la sută), metalurgie (39 la sută) și în mai mică măsură de către o parte a celor din industria alimentară, industria chimică, industria mijloacelor de transport și industria materialelor de construcții (între 4 și 8 la sută).

Investiții

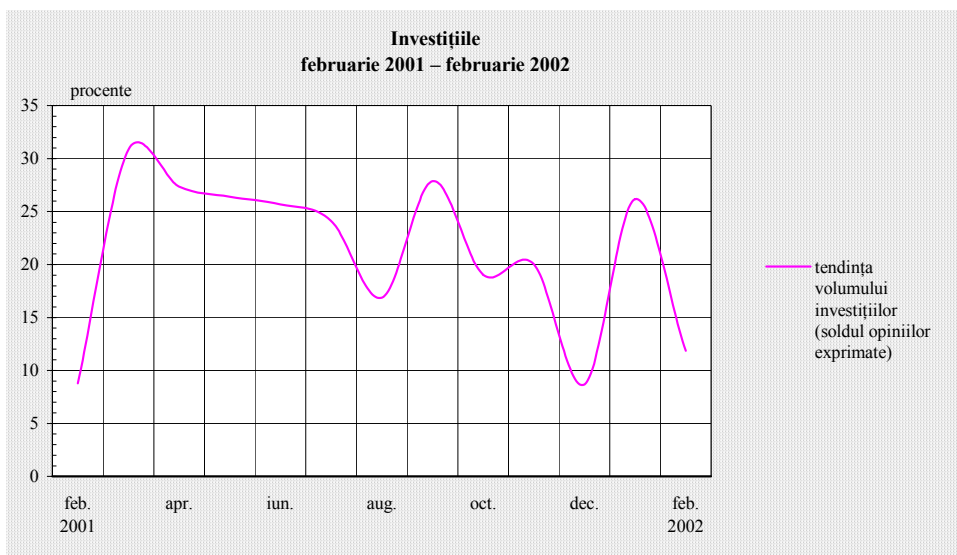
Estimări pozitive privind activitatea de investiții

Tendențele pozitive sunt în continuare prezente în aprecierile legate de evoluția activității de investiții, care va trebui să constituie principalul motor al creșterii economice în anul 2002. Deocamdată însă, mai mult de jumătate dintre participanții la sondajul de conjunctură nu prevăd modificări spectaculoase ale mediului investițional românesc.

În medie pe ansamblul sectorului de producție industrială, aprecierile asupra evoluției investițiilor evidențiază un procent de 26 la sută (cu 7 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă) al celor care anticipează că există resurse pentru relansarea activității de investiții. Cei care au imprimat această tendință sunt în general agenții economici din ramurile care asigură atât o acoperire corespunzătoare cu comenzi a programului de producție, cât și o bună încărcare a capacităților de producție din dotare: industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului, industria de mijloace de transport, industria de mașini și echipamente, chimie și fibre sintetice și o parte a celor din metalurgie.

Estimări mai puțin optimiste se regăsesc în opiniile exprimate de circa 15 la sută dintre participanții la sondaj (față de 6 la sută în luna ianuarie 2002). Agenții economici din industria alimentară, mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, construcții și din industria materialelor de construcții apreciază că procesul investițional va avea o evoluție descendentă comparativ cu perioada anterioară.

Evoluție pozitivă în activitatea de investiții

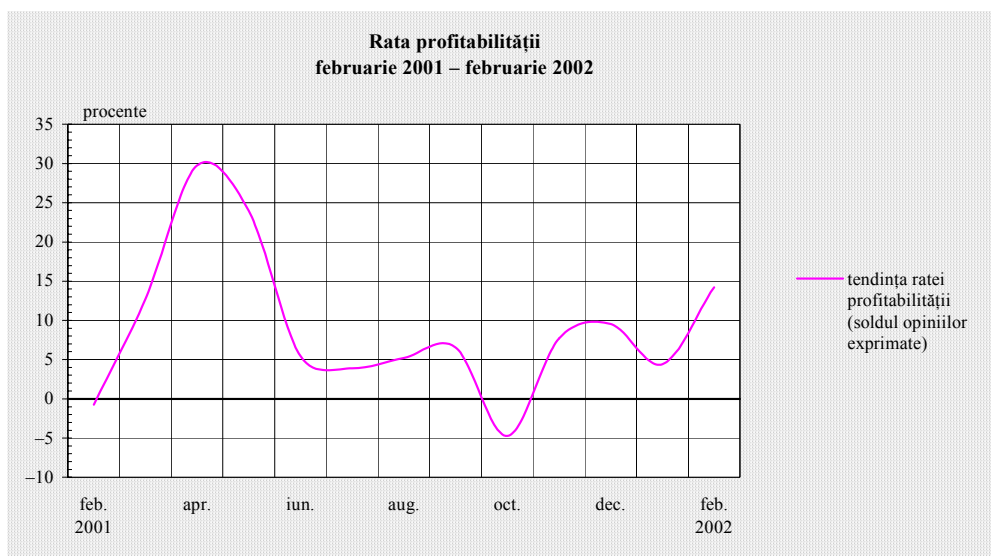

Evoluții ascendente ale ratei profitabilității

Aprecierile agenților economici participanți la sondaj privind evoluția profitabilității continuă să fie optimiste, prefigurându-se un trend ascendent al acestui indicator.

Circa 30 la sută dintre respondenți (comparativ cu 19 la sută în luna ianuarie), proveniți în principal din industria chimică, industria alimentară, industria ușoară, industria de prelucrare a lemnului și producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă anticipează că vor continua să-și îmbunătățească performanțele, astfel încât activitatea lor să devină mai rentabilă.

O rată mai redusă a profitabilității este estimată de circa 16 la sută dintre participanții la sondaj (cu numai 1 punct procentual mai mult decât în luna precedentă). Majoritatea respondenților care se înscriu în această categorie provin din industria poligrafică (93 la sută), industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (68 la sută), industria de prelucrare a petrolului (60 la sută), activitatea de construcții (33 la sută), precum și din industria alimentară și industria materialelor de construcții (25 la sută).

*Trend
ascendent în
evoluția ratei
profitabilității*

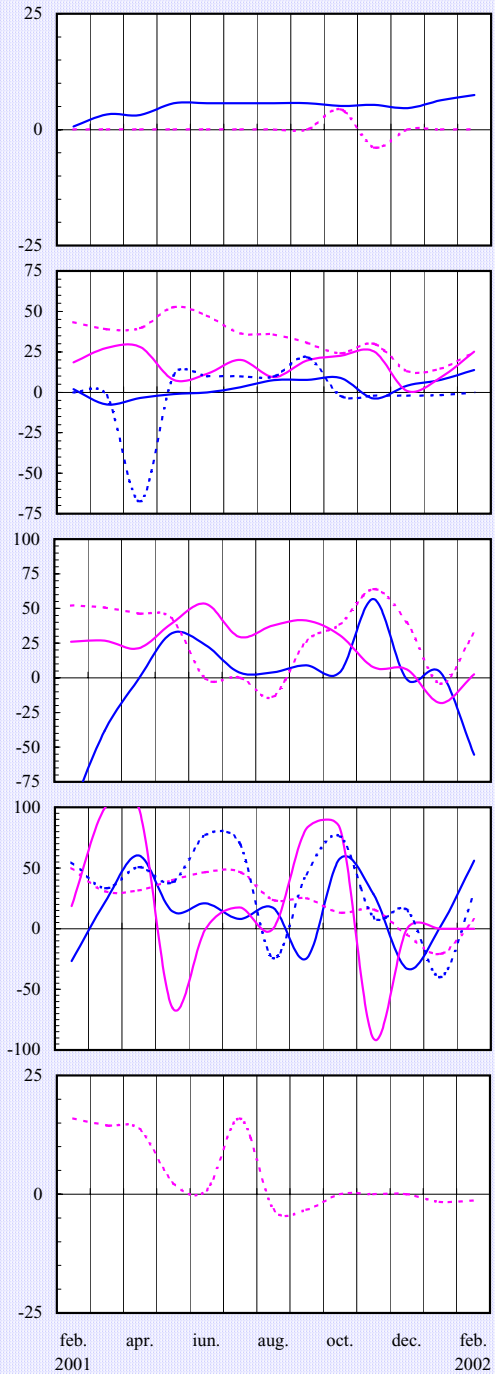
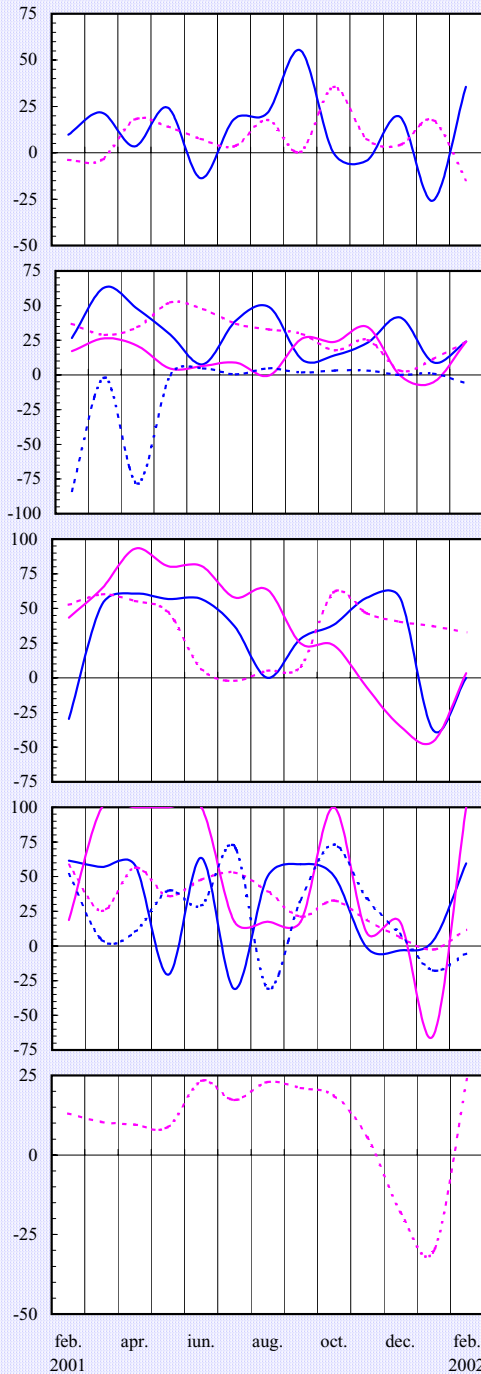
Finalizarea lucrărilor de modernizare și de re tehnologizare aflate în curs, precum și preocuparea pentru reducerea costurilor de producție vor conduce la menținerea nivelului actual de rentabilitate în opinia a circa 51 la sută dintre cei chestionați.

Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

(soldul opiniilor exprimate - %)

(soldul opiniilor exprimate - %)

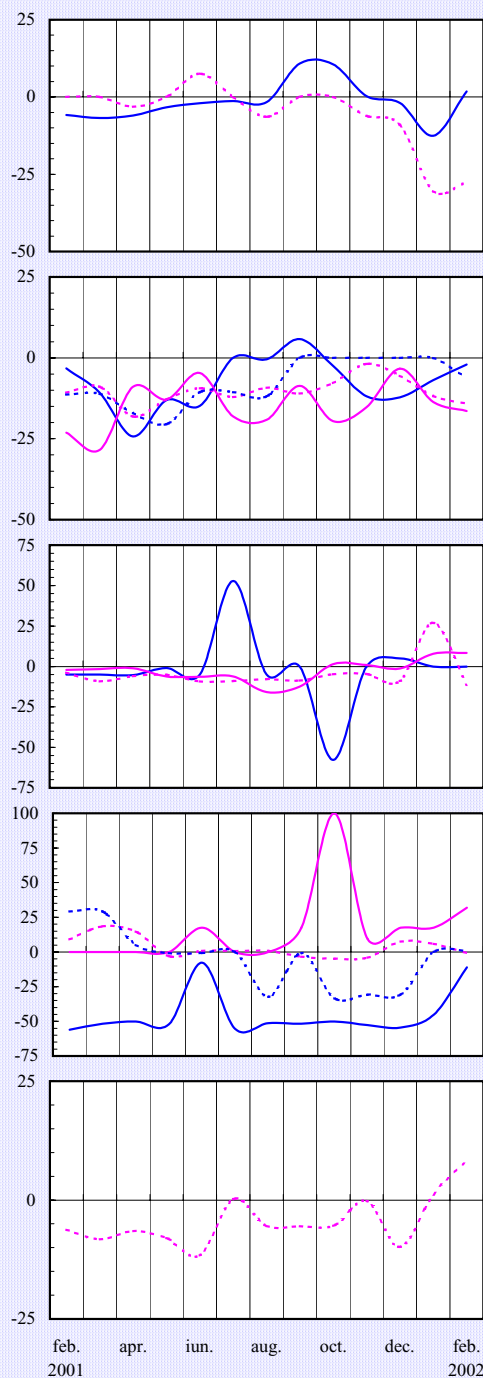

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

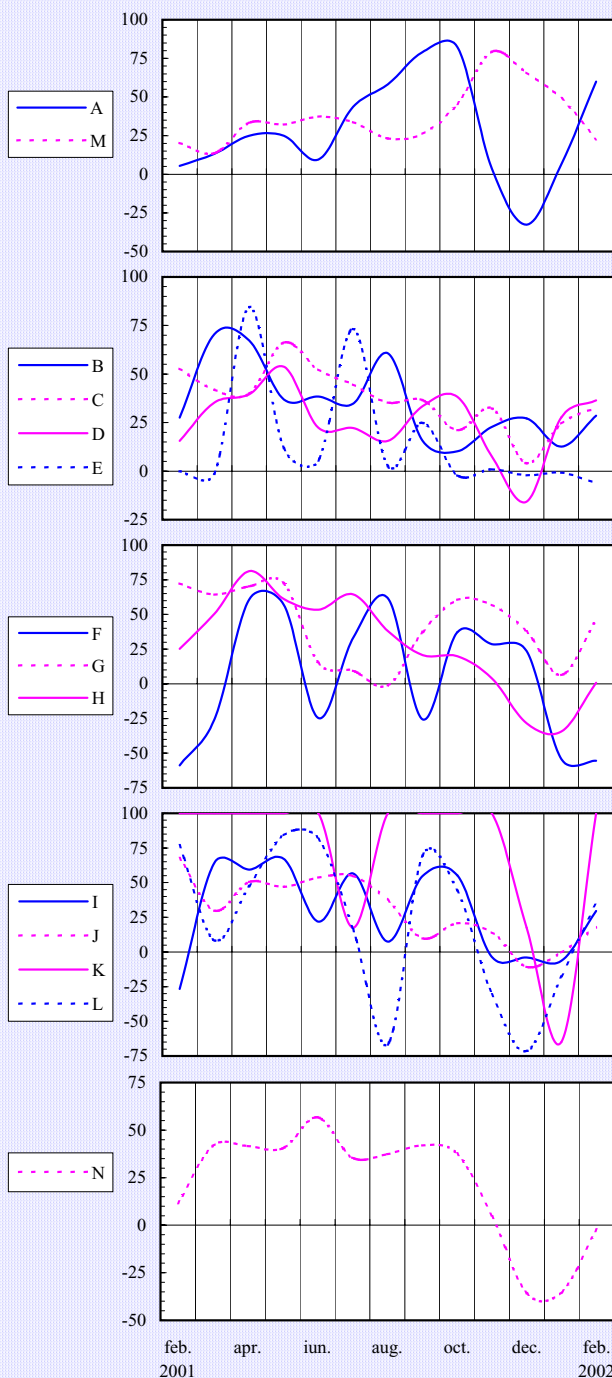
Evaluarea stocurilor de materii prime

Tendința preconizată a producției

(soldul opiniilor exprimate - %)

(soldul opiniilor exprimate - %)

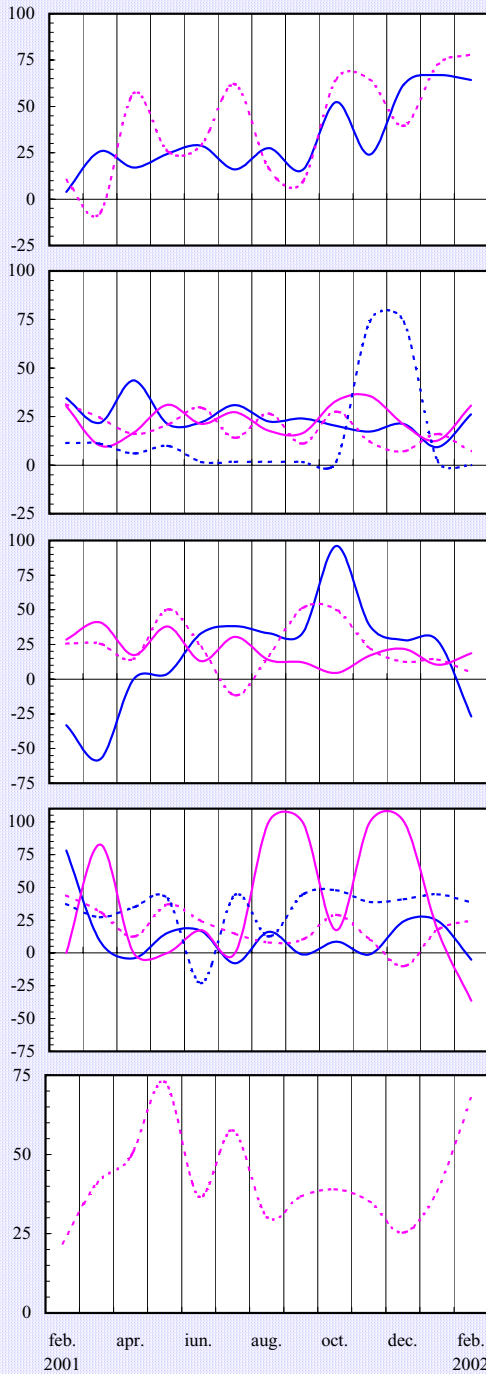

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

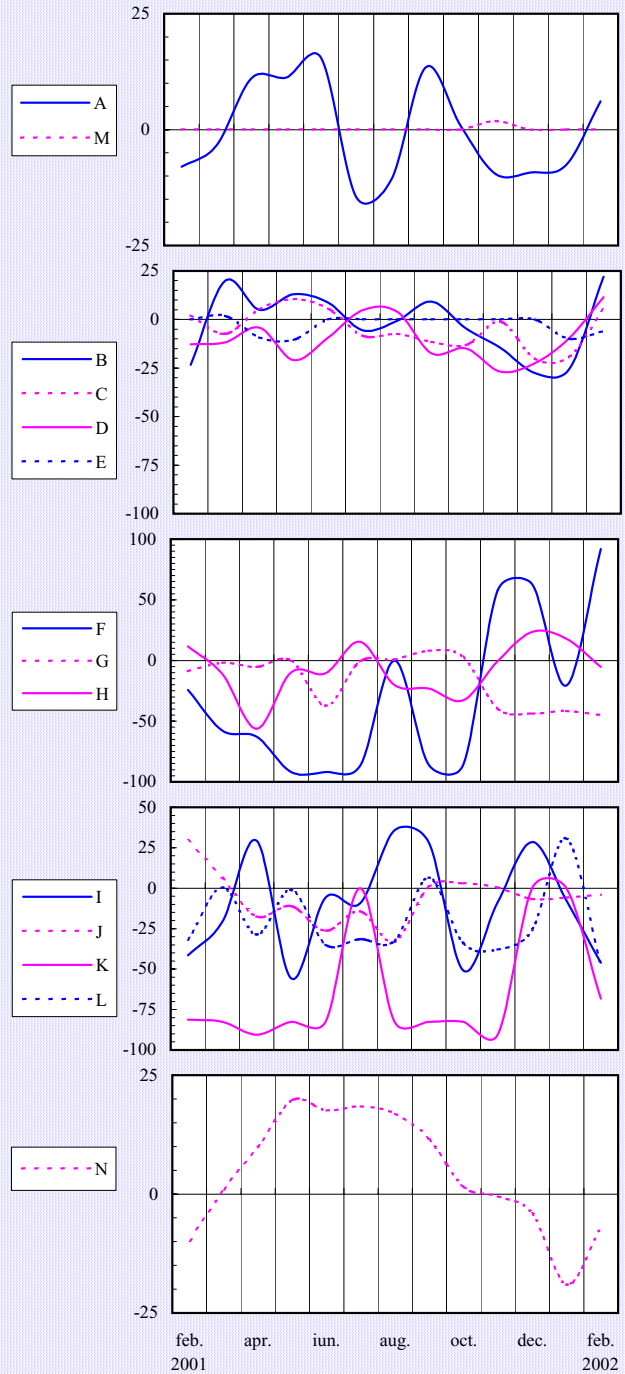
Tendința prețurilor de desfacere

Evaluarea stocurilor de produse finite

(soldul opiniilor exprimate - %)

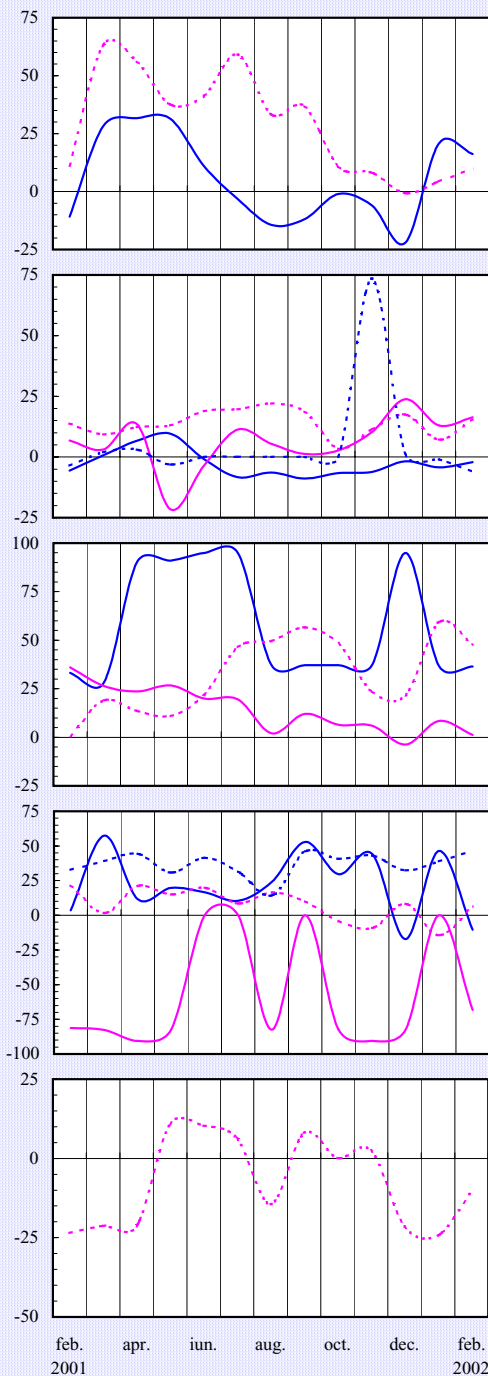
(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

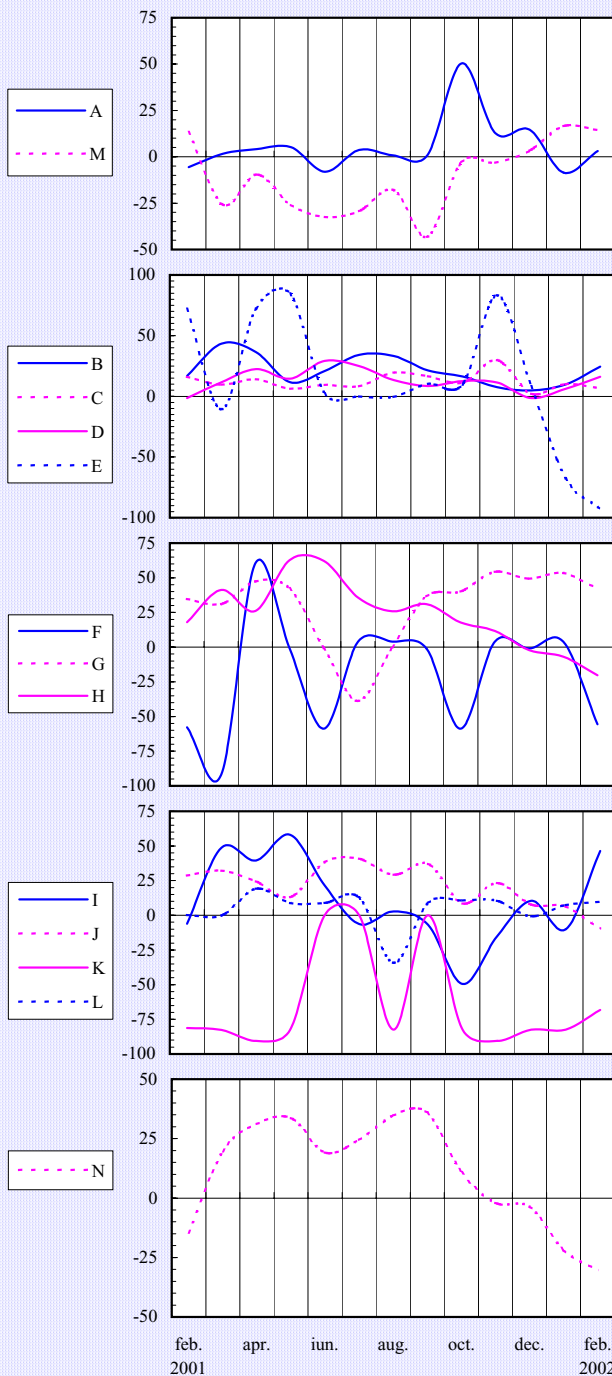
Evaluarea investițiilor

(soldul opiniilor exprimate - %)

Evaluarea ratei profitabilității

(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 15 februarie 2002.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 01/312.43.75, fax 01/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>

ISSN 1453 – 8989